

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo

»Zarje«

v Ljubljani,

Dalmatinova ulica šte. 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

# ZARJA

## Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno.

Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštnine proste.

Oglasi po dogovoru.

Proletarci vseh dežel, združite se!

V Ljubljani, v soboto 16. decembra 1922.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

### Delo v ljubljanskem občinskem svetu.

V zadnji številki »Zarje« smo omenjali nekatere naloge novega občinskega sveta ljubljanskega ter opozarjali na težkoče, ki jih bo imel pri tem zlasti, da novi občinski svet potrebuje aktivne podpore ljubljanskih volilcev in prebivalstva sploh. Povedali pa nismo na dolgo in široko, zakaj je ta podpora potrebna in zakaj so potrebne žrtve in samoiztajejanje.

Ljubljanska občina je sicer avtonomna; ima svoj statut in nekaj več pravic kakor druge občine v deželi. Enak statut so imela še mesta Celje, Maribor in Ptuj. Po vojni so pa pričeli v Belgradu avtonomne pravice teh mest odpravljati ter so že nekatere naloge vzeli tem občinam. Sedanja centralistična vlada pa ima namen, sistirati še ostalo avtonomijo, ki jo ta mesta imajo.

Ne smemo se pa varati, da je ta avtonomija kaj prida vredna. Vsak važejši sklep, vsako ustanovo, ki je v javnem interesu ter je treba pritegniti udeležene ali interesirane faktorje, vsako davščino itd., mora odobriti nadzorna oblast, pokrajinska uprava oziroma pristojno ministrstvo v Belgradu.

Na naš članek je »Jutro« zamljavkalo, da se novi občinski svet boji dela v ljubljanski občini.

Menimo, da je gorenji razlog pač tak, da se z opravičenjem novi občinski svet boji dela v občinskem svetu, toda ne zaradi dela, ne zaradi svoje neodločnosti, marveč zaradi

kuratele, ki je razglašena tako nad Ljubljano kakor nad vsemi občinami. Prav nič drugega namreč ni treba kakor da sklepi občinskega sveta tej ali oni kliki ne ugajajo, pa se pritoži na nadzorno oblast in stvar se vleče v večnost ali pa sploh ne pride do rešitve. Režim je torej tisto zlo, ki se ga novi občinski svet popolnoma opravičeno boji.

Prejšnji občinski svet je bil razpuščen zaradi zvišanja plač mestnim in hranilničnim nameščencem. Kdo je razpust zahteval, še danes ne vemo.

Sklepi prejšnjega občinskega sveta so bili deloma zavrnjeni, deloma šele po razpustu odobreni. To so tisti razlogi, ki že kar naprej napovedujejo težavno delo v občinskem svetu.

Krivda torej ni pri novem občinskem svetu, ampak pri sistemu, ki hoče ustrezati ožjim krogom in zaradi tega ovira delo v občinah, zlasti pa v občinah, ki hočejo kaj več napraviti kakor je bil doslej običaj.

Članke smo napisali za ljubljanske volilce, za ljubljansko prebivalstvo, ker smo hoteli že prej opozoriti na težkoče, ki jih bo imel novi občinski svet ter obenem apelirali na volilce in na ljubljansko prebivalstvo, da je na straži, da podpira novi občinski svet pri pozitivnem delu za socialno Ljubljano.

Upamo, gospodje demokrati, da nam boste vsaj to pravico milostno dovolili!

### Pribičević in Pašić.

Z neverjetno vztrajnostjo se hočeta obdržati na krmilu državne vlade Pribičević in Pašić. Vse spletke, vsi razgovori so vedli le do novega nesoglasja, tako da Pribičeviću že prav resno grozi nevarnost, da ga parlamentarno razpoloženje pahne v rezervo.

Zagrebska Slobodna Tribuna poroča, da se je Pribičević izražal sila neobzirno in samozavestno. Rekel je, da se ne umakne, da hoče državo ohraniti centralistično in ne da ničesar izpreminjati na ustavi. Pripravljen je na diktaturo ali tudi na revolucijo, ki jo izvede sam ter da deli naziranje o državi in ustavi popolnoma s Pašićem.

Zdi se pa nam, da se Pribičević britko vara. Če mu je predpoda nekdanji ogrski grof Tisza ali ita-

lijanski Mussolini, je bil tam položaj popolnoma drugačen kakor je pri nas. Gospod Pribičević je vladal, še vlada in je proti njemu večina narodne skupščine, volilci in sploh tri četrtine javnega mnenja. Ako torej gospod Pribičević potepa pravice narodne skupščine, volilcev in izvede nasilstvo nad javnim mnenjem, bo to imelo popolnoma drugačen vpliv, kakor če je ogrski grof Tisza s svojim pseudodemokratizmom prevzel vladu v kritičnem trenutku ali pa, če je italijanski Mussolini po večletnem delu nenadoma prevzel oblast v državi, ki je imela slabotno vladu. V teh primerih je šlo za to, da zmaga volja naroda nad slabotno vladu, tu pa gre za to, da zmaga teror nad voljo večine prebivalstva.

Iz tega je jasno razvidno, da je Pribičevićev položaj drugačen, kakor je bil položaj onih zgledov, ki so pridobili prej javno mnenje zase. Mogoče mu je izvesti diktaturo ali celo revolucijo. Zaveda naj se pa, da spravlja s takim korakom na neodgovoren način državo pred državljansko vojno, ki bi imela težke posledice za državo in morda tudi zanj.

Pribičević pri vsem tem ni povedal, ali misli vse to resno, ali pa le grozi in straši parlamentarce v

nadi, da se prestrašijo njegovih groženj. Prav težko verujemo, da bi si bil bivši Pribičević pridobil v tem ali onem krogu toliko zaupanja, da bi delal v tej državi, kar bi hotel. Teroriziral je dovelj, režim njegov ima med narodom malo prijateljev, zaraditega smatramo, da se Pribičević sam zaveda položaja ter da bo s položajem računal, če ne mara, da ga narod še huje obsodi zaradi dosedanjega delovanja in še bolj pa zaradi nameravane diktature ali kapitalistične revolucije.

### Pred strankinim zborom v Celju.

Početkom meseca januarja se bo vršil v Celju strankin zbor, ki bo presojal in sodil delo oficijelne socialistične stranke. Mi ne pojdemo na kongres; organizacija mariborske oblasti tudi ne, zaraditega bi utegnil kdo celo trditi, da nimamo pravice vtikati se v zadeve celjskega kongresa. Sami pa izjavljamo, da na kongresu samem nimamo nobenega interesa, kakor željo, da kongres uvidi do kakšne absurdnosti in smešnosti se lahko privede delavsko gibanje, če se izroči ljudem, ki nimajo za delavski pokret prav nikakršnega smisla. Ako se na kongresu izpolni ta naša želja, bomo zadovoljni z uspehom popolnoma.

Predvsem bo moral kongres imeti pred seboj nalogo obračuna o delovanju, kot drugo glavno nalogo pa določitev smernic za bodoče.

Naloga stranke je, da širi idejo socializma, da združuje proletarce na temelju svojega programa ter da proletarijat vodi v političnem razrednem boju od napredka do napredka, od zmage do zmage. Bojna fronta mora pa biti obrnjena na zunanji sovražnikom proletarijata, ne kakor v minulem letu, ko je diktatorski voditelj brskal po svojem blatu ter kričal okoli sebe: tu sem gospodar, čistim in pometam, da je končno izgubil resnost in samega prahu ne ve kaj hoče.

Predpogoj delavske organizacije je izpolnjevanje organizacijskih dolžnosti, toda prepričan razredno-zavedni proletarec pa tudi v stranki ni dolžan prenašati in nemo poslušati budalosti nenormalnih ljudi. Delavski pokret je resna stvar, delavski pokret potrebuje resne ljudi, ker če teh ni, se tudi ta ne more razvijati kot organizirana bojna fronta v razrednem boju. Stranki mora biti vodilni živec razredna za-

vest, brez te zavesti je v našem zmislu organizacija trhla zgradba, ki nima z načelom razrednega boja prav nič skupnega.

Stranka potrebuje pametnih, resnih organizatorjev. Organizator ni tisti, ki piše paragrafe, ki laže, obrekuje, potvarja resnico pa obenem govori o čistih računih in resnici, organizator je le tisti, ki s svojo prepričanostjo in s svojim prepričevalnim delom širi tisto idejo in tista načela, ki jih priznava zavedno socialistično delavstvo.

In tega dela ni bilo tam okoli letos. Tega dela se ni opravljal, ker je »koklja« brskala smeti, da se je sama skrivala v prahu.

V tem pogledu mora kongres v Celju napraviti prav odločen korak, ker sicer ne pride stranka iz sedanjega zablode.

V Sloveniji se že dalje časa trudimo, da bi zblížali nasprotujoče si smeri. Na vseh straneh je uvidevnost, samo okoli v prvi vrsti poklicane instance je ni. Delavstvo pri nas vse vprek želi enotno fronto, povsod se glasno pojavlja ta želja in tudi zgodovina državne politike nam je dokazala, da smo izgubili toliko socialnih, delavskovarstvenih in drugih pridobitev samo zaraditega, ker proletarijat ni bil edin, da bi se postavil v bran za svoje pravice.

Ta zgodovina je ukaz za delavstvo, ta zgodovina pravi proletarce, da je razkol v proletarskih vrstah zločin. In če celjski kongres ne bo tega stališča osvojil, naj se zaveda, da je zgrešil svoj namen.

Vsak zaveden delavec bo pozdravljal sklepe, če bodo šli v tej smeri. Vemo sicer, da kongres ne more sklepati preko programa stranke, kar tudi ni potrebno. Tudi mi priznavamo strankin program in ga bomo zagovarjali, toda program ven-

### LISTEK.

F. E.:

Dalje.

#### Zgodovina socializma v Srbiji.

Najtrši boj je vojevala srbska socialno demokratska stranka za delavsko varstveno zakonodajo. Za časa fevdalnega turškega gospodarstva je bila v Srbiji obrt le slabo razvita, kajti vsaka rodbinska zadruga je izdelovala skoro vse svoje potrebščine doma. Pravo obrtništvo se torej v Srbiji sploh ni moglo razviti, kajti celo onim redkim obrtnikom, ki so živeli po mestih, je bila navadno obrt postranski, poljedelstvo ali trgovina pa glavni posel. Ti »obrniki« so bili seveda skoro izključno le Turki kot privilegirano pleme, Srbom in ciganom so se pripuščale le manjvredne ter manj dobičkanosne obrti. No bolje se je obrnilo še le po odhodu Turkov, ko je začelo polagoma izginjati nekdanje patriarhalno življenje in gospodarstvo. Tedaj (l. 1847.) se je tudi pokazala potreba po nekakem posebnem obrtnem redu, ki se je naslonil popolnoma na staro »esnafsko« organizacijo in je prepuščal pomočnike in vajence povsem »očetov-

skemu skrbstvu« mojstra. Vajencem je bilo v tej »esnafski uredbi« izgovorjeno, da naj jim da mojster po možnosti ob nedeljah med službo božjo toliko prostosti, da se je lahko udeležijo, glede pomočnikov je pa določila, naj mojstri po možnosti skrbje zanje — še 14 dni po odpustu, če niso odpovedali pomočniki sami in naj sprejmejo potujoče pomočnike po možnosti pod streho. Sicer je pa naredba popolno kopija tozadevne avstrijske naredbe, ki je bila že tedaj prvi anahronizem.

Ta naredba je bila že pri svojem uzakonjenju nad vse reakcionarna, ko je bila pa proglašena l. 1859. svoboda dela, je postala polagoma nemogoča. Že l. 1866. in 1869. so jo skušali nadomestiti s posebnim »Zakonom o radnjama«, a zaman, toda proti koncu minulega stoletja je postala prava ovira vsakršnega razvoja in napredka, tudi kapitalističnega. Vkljub temu so se pa vladajoče reakcionarne stranke na vso moč upirale, da jo zamenjajo z modernejšim »Zakonom o radnjama«, kojega načrt je bil izdelan že l. 1890., ker niso hotele niti čuti o kaki najprimitivnejši delavski zaščiti. Ko se je pa osnovala socialistična stranka ter začela z vso vehemenco zahtevati socialno in varstveno zakonodajo, ko je

vprizorila v to svrhu celo vrsto stavk in je pretila vsled razvijajoče se kapitalistične produkcije v odnošajih med delavcem in delodajalcem prava anarhija, se je čutilo meščanstvo končno prisiljeno zakonito urediti te odnošaje. V to svrhu so bili l. 1903. in 1904. ponovno izdelani načrti »Zakona o radnjama« z dolžbo o dvanajsturnem delavnem času in še dvema čezurama, prepovedjo koalicijske pravice in drugih drakonskih odredb. Stranka in strokovna organizacija sta seveda dvignili proti takemu zasmehovanju delavskih pravic vse srbsko delavstvo in več let je trajal najljutejši boj, dokler ni bil končno l. 1911. uzakonjen precej moderen načrt Jaše Prodanoviča. To je bil prvi in največji uspeh stranke na polju zakonitega delavskega varstva, ki ga Srbija doslej sploh še ni poznala. Uzakonjen je bil deseturni delavni čas, pravica koalicije in štrajka, posebno varstvo žen in otrok, uveden nedeljski počitek, zajamčen odpovedni rok, uvedeni za delavnice gotovi higijenski predpisi, ustanovljena se delavska zbornica, posredovalnica za delo itd.; le žal, da je ostalo toliko lepih in potrebnih določb vedno samo na papirju, kakor tudi toliko drugih lepih srbskih zakonov.

dar ni nikakoršna ovira, da bi stranke in struje ne delale na to, da se proletarijat zbliža in zedini v eno fronto?

Tako moramo delati, v tem zmislu mora tudi sklepati celjski kongres v tej pokrajini.

## Mrzlično oboroževanje.

Mirovne konference, ki se opetovano vrše, so le politično slepilo zmagovalcev nad srednjo Evropo. Zakaj okolo in okolo centralne Evrope se neprestano oborožujejo države, ki prirerajo v parlamentih in na konferencah miroljubnost ter naglašajo, da je oboroževanje zapravljanje narodnega imetja? Vsi pametnejši državniki uvidevajo, da militarizem žre in žre, da pa ne do naša prav nobenih dobičkov, nobenih virov za pospeševanje gospodarskega blagostanja, ker se milijarde za vojsko nalagajo neproduktivno ter same uničujejo kot plod dela, ki bi sicer lahko služil človeški družbi.

Ako se ozremo na Poljsko, vidimo tam okolo 400.000 mož stalne vojske, enako vojsko ima mala Belgija, Francija še znatno večjo, Italija ima nad 300.000 stalne vojske. In v naši državi se porablja milijarde istotako za militarizem.

Za kaj rabijo te države tako velike vojske? O Franciji celo vemo, da je v silnih finančnih kalamitetah, pa kljub temu vzdržuje ogromno vojsko. Koga se imajo bati te države? Ali morda neoboroženih srednjeevropskih držav in držav? Ali pripravljajo novo vojno?

Ta vprašanja se človeku nehoteno usiljujejo, če motri vso to militaristično furijo po deželah — zmagovalcev. Nedvomno je, da pripravljajo novo vojno ti kričavi pacifisti. Vojno pripravljajo, ali vsaj pričakujejo jo, če že ne od Evrope, pa z Rusijo ali v Orientu. Vse te velike in male zmagovalke vidijo, da se hoče oslABLJENA Evropa nasloniti na gospodarsko močno Rusijo, ker je to neobhodna potreba, če se hočejo zopet povzpeti. Ti zmagovalci pa tudi vedo, da bi bila taka naslonitev njim v škodo, eventualno bi utegnili postati tudi nevarna, ker se Evropa kakor kaže, ne bo mogla iztrgati brez sile iz krempljev »plemenitih« zmagovalcev celo stoletje. Štiri leta so šele minila od zloma svetovne vojne; toda gorje že do slej, ki ga je prinesel mir, naj narodi prenašajo celo stoletje? To je nemogoče; to vedo tudi zmagovalci in zaradi tega ostajajo v vojaški paradi, se oborožujejo na račun zatiranih narodov.

Grozovito je, kako malo je izučila svetovna vojna. Grozovito je, kako se zapravlja denar, delo, delavna sila, produkti zemlje in dela samo zato, da se zadosti pohlepu — kapitalizma.

Kdaj bo te grozote konec?

## Bilanca proletarca.

Zopet stojimo ob zaključku leta. Ako hočemo biti odkriti, tedaj moramo priznati, da se naši računi ne vjemajo. In zakaj se ne vjemajo? Enostavno raditega ne, ker smo bili slabi trgovci, slabi podjetniki in slabi kalkulant. Vsak trgovec in podjetnik dela zato, da ima dobiček. Svoje račune kontrolira dnevno, mesečno in ob koncu leta pa napravi letni zaključek. Dostikrat smo že povedali, da tudi delavec ni nič drugega kakor trgovec, ki prodaja svojo delovno moč tistemu, ki jo rabi; razlika je le ta, da proletarec ne vodi točnih računov, čeprav bi jih moral voditi ravno tako točno kakor trgovec ali katerikoli podjetnik.

Če pogledamo v stanovanje proletarca in se ozremo po kljukah, in ako ima omare, pogledamo ševanje, tedaj vidimo, da ne visi v njih več toliko obleke kakor jo je viselo ob začetku leta, in če visi, je ponošena, tudi raztrgana; isto je z obuvali. In če ima delavec v svojem stanovanju česar več kakor ob začetku leta, je kvečjemu to, da se med letom rojeni v cunje zaviti otrok joče v kakem kotu. To je dobiček proletarca, ki ga zanamuje, to je aktiva!

In kaj ima zabeležiti kot pasiva? Kot pasiva ima pri letošnjem zaključku leta vknjižiti Jugoslovanski proletarijat zelo mnogo!

Predvsem njegova delovna moč, ki jo je dal za cen denar svojemu podjetniku, na socialno-političnem polju je pa izgubil domala vse, kar si je po vojni pridobil. Osemurni delavnik ne eksistira več! In ne le, da je nadomeščen za devet ali deset urnim delom, ne! Pri vseh sezijskih podjetjih je marveč podjetnikom dovoljeno, da delajo tako dolgo, kakor pred dvajsetimi leti na Japonskem, to je, od zore do mraka. Pred nekaj tedni so cene moki in masti nekoliko padle. Gospodje, organizirani v zvezi industrijcev so nemudoma prihiteli v Ljubljano in stikali glave, ter končno napovedali znižanje delavskih mezd. Po nekaterih krajih se je to

tudi takoj zgodilo! Ni pa bilo dolgo, ko so cene zopet narasle, a sedaj se se pa ni noben podjetnik zmenil, da bi mezde povišal.

Najhujše pa še pride, in to je brezposelnost! Velika podjetja, kakor papirnice v Vevčah in Goričana, so že naznanila na merodajna mesta, da skrejšo obrat za polovico. To se pravi, da bo polovica delavstva še ob tisti borni kruh, ki ga je dosedaj imelo, ker bo vrženo enostavno na cesto, ne da bi se kdo pobrigal zanje.

Brezpraven je postal delavec na merodajnih mestih, izbačeni so njegovi zastopniki iz korporacij, v katere jih je delavstvo poslalo, da bi tam v njegovem imenu terjali to, kar delavec potrebuje!

In zakaj imamo obznano? Zakaj se jemlje v državi pravico tistem, ki je zanjo največ delal, ki je preko štiri let ležal v strelskem zakopu in ril po zemlji kakor krt, a njegova družina je doma stradala! In tisti gospodje, ki so med tem tem časom veržili, tisti gospodje odrekajo danes onemu državljan-ske pravice, ki vse vstvarja, kar družba potrebuje! Zakaj mu odrekajo pridobljene pravice? Enostavno zaradi tega, ker se zastopniki kapitalizma boje vsakršne kontrole!

Svojo moč, proletarec, si izgubil zaradi tega, ker si med seboj ne zaupaš, namesto da bi se strnil v enotno fronto in se skupno bojeval za svoje pravice!

Kdo vozi vlake iz kraja v kraj, kdo zida hiše in palače, kdo vse vstvarja, kar vidimo? Ti, trpin! Ti, proletarec!

In vendar si brezpraven!

Tudi to, proletarec, moraš beležiti v svojo bilanco! Vse, vse si zabeleži, kar si izgubil in z novim letom pojdi na novo delo, na tisto prepotrebno delo za enotno fronto!

To naj bo tvoja parola vbodoče! S to parolo bodeš pregnal tiste, ki ti danes po krivici odrekajo pravico odločevanja v občini in državi! Potem pa bode tudi proletarska bilanca drugačna kakor je letošnja! Ign. Mihevc.

skontistov itd. sporazumno z nameščenci iz ostalih krajev sklenili, da nastopijo pri volitvah delegatov za občni zbor pokojninskega zavoda enotno pod imenom »Združeni zasebni nameščenci« in postavijo kandidate v vseh petih strokovnih edinicah.

Opozarjamo vse zasebne nameščence, da ne podpisujejo izjav ljudem, ki skušajo pod raznimi strokovnimi imeni, zavzeti pokojninski zavod, da bi ga izrabljali v svoje partizansko sebične namene.

Obveščamo dalje vse zasebne nameščence, da se bodo v vseh večjih krajih vršili zaupni in javni sestanki, na katerih bodo zasebni na-

meščenci sami iz svoje srede izbrali kandidate za delegate in namestnike.

Tovariši, bodite previdni, gre za starostno preskrbo, za podporo vdov, sirot, brezposelnih in bolnih onemoglih zasebnih nameščencev.

V imenu »Združenih zasebnih nameščencev«: Ivan Hiter, Ivan Kralj, A. Lesjak, A. Bercieri, F. Palme, Josip Šušteršič, Stanko Palovec, Fran Kostjak, J. Šiška, Jos. Kurent, Fr. Kremžar, Leo Franke, Albert Jeločnik, A. Arko, Rado Čelešnik, Mahr Evgen, Valentin Vrhunc, M. Dobovišek, M. Plečko, Jos. Selan, V. Kopitar, Simončič, Vlado, Skobl Fr., Jernejčič A.

## POLITIČNI PREGLED.

Dr. Ivan Šušteršič se je ta teden vrnil v Ljubljano iz svojega dosedanjega bivališča na Tirolskem. Pred vojno je bil skoro diktator v klerikalni stranki, tik pred prevratom pa ga je dr. Koroščeva struja pahnila s prestola. Ob prevratu je izginil iz Ljubljane in je iskal zavetja v tujini. Sedaj po štirih letih se zopet vrača v domovino, potem ko si je pripravil povratek z znano brošuro, v kateri je obsodil klerikalizem in se razodel za pristaša monarhije in dinastije Karadžoržević. Dr. Šušteršič je bil nasprotnik soc. demokracije pred vojno in mislimo, da si je v tem ostal zvest. Pač pa vzbuja njegov prihod v raznih nam nasprotnih taborih nade, da bo učinkovito posegel v javno življenje in računajo pri tem na njegov političen talent, izkušnost in smisel za realno politiko. Ker je v teh štirih letih iz daljave opazoval razvoj države, si je mogel vstvariti o položaju v državi jasno sliko. Nam je prav, ako dr. Šušteršič skoči v svinjski kotel našega javnega življenja, mogoče bo kaj pripomogel, da postane naš politični boj enostavnejši, načelnejši, ako je mož kaj izpremeniti svoj značaj.

Politični kaos vlada v narodni skupščini. Stranke so v razsulu. Pašič in Pribičević pa lovita pristaše in agitirata za vladno koalicijo. Pašič se zavzema absolutno za Pribičevića, ker stoji ta na stališču Pašičevem, ki je nasprotnik revizije ustave. Pribičević in Pašič se celo trudita, da izbačeta Davidoviča in njegovo skupino iz demokratske stranke. Ali se jima to posreči ali ne, še ni gotovo, ker je Davidovič silno oprezen in ne mara zapustiti demokratskega kluba. Pašič računa, da s tem omogoči sestavo vlade z radikalei in demokrati ter še nekaterimi manjšimi strankami, ker se absolutno noče vezati s to ali ono stranko, ki je za revizijo ustave. Protič pa tudi pripoveduje, da je v radikalni stranki nesoglasje. Tudi radikalna stranka se cepi po svojih nazorih glede na vprašanje sporazuma s Hrvati. Pašič pa bi kljub nesoglasju v svoji lastni stranki obdržal dosedanja koalicijo, če bi pa to ne šlo, bo Pašič skušal izposlovati, da se sedanja vlada pooblasti za razpust narodne skupščine ter obenem proglasi za volilno vlado. Sedanja vlada želi izvršiti invalidni in uradniški zakon, čeprav je imela dovolj časa. Meni namreč, da bi s tema zakonoma pridobili na populariteti radikalna in demokratska stranka. Hrvatski blok je v sedanji zakonodajni perijodi zaigral priložnost, pač pa uture v novi volilni kampaniji doseči znatne uspehe.

Vladne krize še ni konec, če prav ga je »Jutro« v sredo napovedalo čez dva dni. Parlamentarci so bili povabljeni na dvor. Pašič se pa zabava z misijami za sestavo nove vlade. Sivih las pa ne bo dobil zaradi tega, ker jih že ima.

Radikalci hočejo sami vladati. Tako poročajo demokratski listi. Če bodo hoteli Pribičević in njegovi prijatelji še ostati ministri, bodo morali postati radikalei. Videli bomo, kaj je važneje, ali program ali ministrski stol. Radikalci hočejo imeti poslovno vlado, to je, izdelati hočejo nameravane zakone, pa če zboraže ta skupščina še deset let.

Skupščina lahko podaljša legislativno dobo, pa pojde koleselj dalje.

Razmerje strank v narodni skupščini v Belgradu. Narodna skupščina sestoji iz naslednjih strank: radikali (92), demokrati (85), Jugoslovanski klub (28), zemljoradniki (25), Spahina skupina (14), Maglajičeva (10), socialisti (10), kmeti (8), demokratski desidenti (8), narodni kmetijski klub (7), republikanci (3), radikalni desidenti (3), narodni socialisti (2); dalje Protič, Ivanič, Trumbić, Hausler (4), skupaj 299 poslancev. Zunaj narodne skupščine pa so: Radicevci (48), Hrvatska zajednica (11), Frankovci (3), komunisti (58). Skupaj vseh poslancev 419.

Eno milijardo dinarjev bo zahteval vojni minister za nakup tovarna za municijo v Avstriji. Ali hočejo morda zato imeti gospodarja valute Leviča, ki ima žlahto v Avstriji? Še bo vojna, še!

Hrvatski pokrajinski namestnik Juraj Demetrovič je odstopil. Udeležil se je v Belgradu seje demokratskega kluba, pa ga je Davidovič odslavljal s seje. To ga je silno užalilo ter trdi, da je s tem ustreženo hrvatskemu bloku.

Bulgarija slavi 65 letnico vstaje dne 26. decembra t. l.

Sanacijsko banko otvori Avstrija dne 15. t. m. Prav radovedni smo, ali se da Avstrija sanirati, ko pri nas, kjer so znatno ugodnejše razmere še od »Jutra« nekaj mesecev opevani Plavšič ni nič opravil. Morda opravi Levič bolje, ki ima brata bankirja na Dunaju. Te dni bomo že čitali v »Jutru« slavošpeve na Leviča.

Generalni komisar za Avstrijo postane dr. Zimmermann. Francija se temu imenovanju upira, toda imenovanje se bo izvršilo. Po nalogu antante bo torej ta mož reševal Avstrijo gospodarske propasti. Dr. Zimmermann je preveč prijazen Nemcem.

Občinske volitve v Milanu. Milan v Beniciji je bila domena socialistov. Pri sedanjih občinskih volitvah pa so nacionalisti in fašisti dobili večino, in sicer 86.514 glasov, dočim so socialistične skupine dobile kljub terorju 65.521 glasov. Fašisti so odstavili milanskega župana ter postavili svojega komisarja, ki je vodil sedanje volitve. Če pomislimo, da je fašistovski teror zlasti v Milanu slavil in uprizarjal svoje orgije nasilstva, se moramo naravnost čuditi milanskim socialistom, da so pri volitvah dosegli tako impozantno število glasov.

Grčija se skuša konsolidirati. Princa Jurja je vlada izgnala. Revolucionarni odbor je poslal agitatorje v severne pokrajine države, da zbunijo prebivalstvo. Kaj bodo rekli k temu koraku sosednje in druge države? — Grški kralj je dejansko ujetnik sedanje vlade; hotel je že pobegniti, a ga stražijo. Skoro nedvomno je, da se na Grškem vname meščanska vojna, ki bo najbolj služila raznim imperialistom.

Grčija vstopi v malo antanto. Grški zastopniki so se o vstopu Grčije v malo antanto pogajali z dr. Ninčičem. Napredujemo!

Konferenca vladnih predsednikov v Londonu se je vršila ter se je pogajala glede olajšav nemškega vojnega tributa. Tam je bil tudi Mus-

## Volilec v Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Vse zasebne nameščence v Sloveniji in Dalmaciji opozarjamo, da se zaupniki nameščencev denarnih

zavodov, trgovine in spedicije, rudarstva, železne in ostale industrije, notarskih in odvetniških pisarn,

solini. Francija je s svojo zahtevo, da popusti le toliko, kolikor njej njene upnice nornuste, onemogočila pozitivni uspeh. Proti Poaincareju so namreč začeli francoski nacionalisti veliko gonjo, ker je nagibal k popustljivosti. Predlogi Nemčije so torej propadli in je veliko vprašanje, če in kdaj ter kakšne predloge bo še mogla staviti Nemčija. — Za vojsko pa ima Francija vedno dovolj denarja in tudi za to pride obračun.

**Mussolini je diktator Italije,** odkar je dobil pooblastilo od zbornice in senata. Vobče se je domnevalo, da bo njegov nastop energičen in dosleden v zmislu fašistovske politike. Njegovo praktično delo pa dokazuje, da je v marsičem nedosleden, nezanesljiv in prikrit. Slavospev, ki mu ga je pel dr. Ninčič je zbudil celo v Belgradu pozornost, ki je zadobila povsem značaj neresnosti, ker so vsi političarji prepričani, da Mussolinijeva politika ne more biti prijazna Jugoslaviji. Doma pa dela Mussolini popularno politiko, ki odgovarja njegovi osebnosti mentaliteti, ne pa fašistovski politiki.

**Orientsko vprašanje še vedno ni rešeno.** Konferenca zboruje, se odgaja pa zopet zboruje. Konference bo prej ali slej konec, oriensko vprašanje, v tem primeru vprašanje morskih ožin, pa na tej konferenci ne bo

definitivno rešeno, ker je preveč interesentov, ki čakajo za hrbtom konference z orožjem v roki.

**Lord Curson** se je zavzel na Lausanski konferenci za Armence, ki jih Turki silno zatirajo. Rekel je, da je armensko vprašanje največji škandal svetovne zgodovine. Svaril je tudi Turke, naj se ne igrajo z ognjem, ker če onemogočijo konferenco, bodo nosili težke posledice. Curson zahteva za Armence samostojnost.

**Za predsednika poljske republike** je bil izvoljen dosedanj minister za zunanje stvari inž. Narutowicz, ki je bil že tudi minister dela, poslanik itd. Narutowicz je dobil šele pri šestem glasovanju potrebno večino.

**Poljski ministrski predsednik** bo prejšnji predsednik republike Pilsudski. Proti novemu predsedniku Narutowiczu so priredili v nedeljo reakcionarci velike demonstracije.

**Moskovska razorožitvena konferenca** ni imela uspeha, ker imajo Poljska, Rusija, Finska, Letlandska in Estlandska druga pred drugo strah. Za razoroženje je treba drugačne mentalitete, kakor vlada danes po vseh državah. Nihče noče začeti!

**V Španiji** imajo tudi novo vlado. Španija je znana reakcionarna država.

## DNEVNE VESTI.

**Vsem prijateljem.** Naš boj za povzdigo proletarskega pokreta v Sloveniji je pokazal že lepe uspehe. Sodrugi povsod že uvidevajo, da je treba postaviti delavsko gibanje na pošteno podlago, prijeti za delo in delati med proletarijatom za socializem, za razredno zavest in za okrepitev delavskih organizacij, zlasti pa da preneha med delavskimi vrstami ogabni osebni in nizkotni lažnjivi in na živalske instinkte preračunano blatenje oseb ter diskreditiranje delavskega pokreta zaradi osebnosti. Najprej se mora delavstvo otresti tistih elementov, ki žive od tega, da s tem načinom delovanja zbuja trivijalne strasti, a dvigniti mora prapor programa, prapor načel, zavest, da je delavski pokret razredni boj, vzvišen cilj osvobojenja človeštva. Vse drugo je demagogija. To tendenco izboljšanja razmer najbolj pospešujete, če razširjate »Zarjo«; zlasti sedaj ob novem letu lahko storite mnogo. »Zarja« pojde po poštenu poti dalje!

**Z napetostjo** pričakuje ljubljansko prebivalstvo, kdaj se bo konstituiral ljubljanski občinski svet. Hote ali nehoti je vsakdo radoveden, kako se bodo v njem ravnali zajedničarji in demokrati. Naša skupina ima določen program in s tem programom bo skušala prodreti, ga izvajati. V socialističnih vrstah se organizaciji čisto očita nenačelnost, zvezo z meščanskimi strankami, ki je ni. Nihče od vseh tistih, ki so razpravljali o ljubljanskih občinskih volitvah pa ni omenjal razvoja in razlogov za skupen nastop pri volitvah. V tem tiči velika napaka, ker potem čitatelji, ki ne poznajo razvoja tega ljubljanskega občinskega boja, ne morejo boja stvarno presojuditi. Razpust občinskega sveta, poslabšanje volilnega reda in nastop takozvane socialistične klike za to, da bi se socialisti ne udeležili volitev ali pa le samostojno, je v tesni zvezi s forsiranjem demokratske zmage. O stvari ni mogoče razpravljati na široko, toda vsak, kdor vidi za kulise, ve, da so se klatili po Ljubljani agitatorji, ki so terorizirali in hoteli s svojo agitacijo podpreti režim, ki vlada tako brutalno. Ako ne bi bilo nobenega drugega vzroka, kakor ta, da se onemogoči spletkarstvo v prid sedanjemu režimu je že to velik uspeh, ker se je onemogočila prosti-tucija socialističnega delavstva režimskim strankam. Mi bi bili prvi za samostojen nastop socialističnega delavstva, toda takega nastopa niso hoteli oni, ki sedaj mečejo blato na nas, ker so se bali, da bi delavstvo res zmagalo pri volitvah. V bloku »Zveze delovnega ljudstva« so nastopili socialisti krajevne organiza-

cije ljubljanske, neodvisni delavci in krščanski socialisti. Prebivalstvo je pa imelo prav, če je vprek volilo »Zvezo«, ker je hotelo doseči zmago in ker je delovni program te Zveze tak, da ga lahko podpiše vsak socialist — in vsak, kdor ima le nekaj zmisla za socialno občinsko politiko. Obsodba, ki so jo razširili v javnost razni prijateljski in sovražni listi, je bila izrečena zaradi neinformiranosti. Kako bo občinski svet delal, je drugo vprašanje, ki je odvisno od občinskega sveta, zlasti pa od režima, ki bo vihtel morda bič nad avtonomno Ljubljano.

**O enotni fronti delavstva** govori v »Napreju« člankar tako kakor pocestna prostitutka o ljubezni. Tak način razpravljanja o enotni fronti delavstva more odobravati le politični demagog. Vprašamo samo: Ali potrebuje delavstvo, to je, pravo delavstvo, tisto, ki je zatirano, enotno fronto? Ali ima vse delavstvo enake interese? Ali ne želi v svojem srcu vse delavstvo združenje proletarijata? Ali ne delujejo Londonska, Dunajska in celo Moskovska internacionala vse za enotno fronto? Ali ne delujejo vsi pametni bojovníki v delavskem pokretu v tem smislu? In tu pride pritlikavi »Naprej« in se norčuje iz stremljenja po enotni fronti. To je višek predrznosti, preočitno sovraštvo napram konsolidaciji delavskih vrst! Adijo pamet, če še kdo take otročarije smatra za resne! Pojdite se solit z vašo »filozofijo«!

**Dve modri zvezdi** sta »Naprej« in »Slovenski Narod«. Oba sta izvedela iz »zanesljivih virov«, da je bil pokojni Kordelič žrtev zadnjih ljubljanskih volitev. Sodrugi Kordelič je v zadnjem času naglo pešal zaradi izčrpanosti. To je res. Vse drugo je laž, kar morejo pisati in trditi le hi-jenske narave. Program in taktika za volitve sta se sklenila pod njegovim predsedstvom. Sodrugi Kordelič je bil tudi na listi in je sam agitiral za volitev. Ne onečaščajte spomina na pokojnika!

**Draginja zopet narašča,** toda ne zaradi tega, ker je g. Plavšič ušel. Draginja narašča kljub temu, čeprav valuta še ni padla tako nizko kakor je bila pred nekaj meseci. Draginja stopnjuje takole. Krona za dva vinarja kvišku, draginja četrt vinarja nizzdol, valuta za 20 vinarjev kvišku, draginja za pet vinarjev nizzdol. Potem pa obratno: Valuta nizzdol za 5 vinarjev, draginja za 20 kvišku, valuta za 10 vinarjev nizzdol, draginja za 50 vinarjev kvišku. Tako so narasle današnje ogromne cene — nekdo pa spravlja milijarde.

**Naša valuta — pada.** G. Plavšič, ravnatelj banke »Balkan« v Belgradu, je pustil finančnega ministra

na cedilu pa je odšel v Zagreb. Njegova banka si je za časa njegovega uadovanja nekoliko pomagala, ker je dobil Plavšič precej stikov kot pomočnik ministra. Plavšič je šel, a na njegovo mesto pride neki Levič, o katerem pravijo listi, da je tudi talent. Ta pa nima toliko zvez v Švici, na jih pa na Dunaju. Švica in Italija se je Plavšiču slabo obnesla, morda bo z Dunajem boljše. Valuta bo padala dalje. — Vladinovski listi javnost dosledno fopajo.

**„Jutro“ opravičuje ministra za socialno politiko,** da ni odpravil osemurnega delavnika. Kdo pa? Kdo je odgovoren za vsa poslabšanja delavskovarstvenih zakonov? Nihče drugi kakor režim in resortni ministri. To je običaj v parlamentarnih državah. No, ja, pri nas je absolutizem!

**Duhovitost »Jutra«.** V ponedeljek po občinskih volitvah, ko so se cene nekaterim živilom dvignile, je zapisalo »Jutro«, da je to prvi uspeh ljubljanskih volitev. Vsak analfabet ve, da je to dovtip. Mi bi pa »Jutro« opomnili na to, naj enkrat pove, katere banke in katere veletrgovine dobivajo uvoznice za uvoz živil in katere ne. Celu neki gospod Kajfež je dobil uvoznico. In zaradi tega narašča draginja po nepotrebnem ker monopolizirajo le nekateri uvoz in diktirajo cene. »Jutro« je najbolje informirani list, bo tudi o tem lahko poročalo. Bog pa obvari, da bi hoteli mladim demokratom očitati odušstvo ali kaj podobnega! Samo resnico naj povedo, pa bo prav in stvar bo jasna! Moka, mast, sladkor in še marsikaj imajo kosmato vest.

**Narodni socialisti so napredovali pri ljubljanskih občinskih volitvah?** Zanimivo je, kako naivno dokazujejo narodni socialisti, da so dobili pri minulih občinskih volitvah 354 glasov več kakor pri volitvah v narodno skupščino leta 1920. In sicer dokazujejo to takole: Dne 28. novembra 1920 je dobil demokratski kandidat dr. Ivan Tavčar 3196 glasov, to so skupaj mladi in stari demokrati. Ker so mladi demokrati dobili sedaj 1822 glasov odpade na stare demokrate le še 1374 glasov. Pri teh volitvah je pa dobila zajednica 2917 glasov. Če od tega števila odštejemo glasove starih demokratov, ki znašajo 1374 glasov, se vidi, da odpade na narodne socialce 1543 glasov. dočim so igro dobili narodni socialisti le 1189 glasov. Ta račun je pa naivna zmota. Mladi demokrati so dobili okoli 800 Wranglovskih in tuje-rodskih glasov. Teh glasov demokrati leta 1920 niso imeli. Zaraditega se s precejšnjo sigurnostjo sklepa, da so mladi demokrati dobili le okoli 1000 demokratskih glasov, ker je šla večina demokratskih volilcev z zajednico, tako da so dobili stari demokrati letos okoli 2250 glasov, narodni socialisti pa le okoli 700. Dejan-eko so torej narodni socialisti nazadovali od leta 1920 približno za 500 glasov. Radovedni smo le, s kakšno zavestjo in notranjim prepričanjem so servirali narodni socialisti račun svojim čitateljem, ki je naravnost iz-izivalno naiven, zlasti za tiste, ki poznajo razmere.

**Ugovor proti ljubljanskim občinskim volitvam** je vložil neki Habič. Kaj pomeni tak ugovor, je jasno. Preden bo Habič dokazal nad en tisoč nepravilnosti, bo dosegel Metu-zalemsko starost. No, uspeh je pa le; delo v občini se ne bo moglo začeti, dokler ne bo rešen ugovor.

**Ljubljanske občinske volitve** so bile pomembne ne le na ljubljanski režim, tudi za režim v Belgradu. Ne mislimo, da bo od te moralne zmage imel proletarijat dejanske velike dobičke. Ne! Najmanjše nas zmaga »Zveze delovnega ljudstva« ne vara. V Ljubljani so s to zmago zmagali volilci, zmage so se razveselili pa tudi radikaleci, ker so te volitve dale demokratom občutno kľofuto. Pašič in z njim menda vsi radikaleci bi se namreč radi iznebili demokratov v vladi, zlasti Pribičeviča in Slovencev. Zaraditega jim je poraz demokratov v Ljubljani dobrodošli povod za nove spletke proti demokratskemu klu-

bu. Spletke so se radikalcem izbornu posrečile. Demokrati so po večini za sporazum s Hrvati. Pribičevič in Pašič pa ne. Zaraditega spora odlagajo demokrati mandate v odsekih ter odločno zahtevajo, da demokratski klub izpremeni svojo taktiko. Pribičevič se pa, če smemo sklepati po sedanjem njegovem razpoloženju, ne bo vdal. Demokratska stranka, ki že dolgo časa ni več enotna, je pred definitivnim razpadom ter je le še vprašanje, ali se bodo radikaleci naslonili na Davidovičevu (Veljkovičevu) ali Pribičevičevu skupino ali pa sploh ne na demokrate. Iz pogajanj, ki jih je vodil Pašič s strankami kar vprek, je razvidno, da bi se radikaleci najraje popolnoma otresli demokratov ter že tudi mislijo na to, da bi radikaleci sami sestavili vlado.

**Pogreb sodruga Karla Kordeliča** se je vršil v petek dne 8. t. m. z Rimske ceste 5 na pokopališče. Velikastna udeležba na pogrebu je dolazala, da je pokojnik užival med ljubljanskim delavstvom in prebivalstvom sploh izredne simpatije in spoštovanje. Ob pokojnikovem grebu je nagovoril udeležnike na pogrebu z iskrenim govorom poslanec Kopač, spominjajoč se neumorne marljivosti in značajnosti pokojnika. O Kordeliču lahko rečemo, da je živel svoje življenje edino ideji socializma. Pokojnik je trpel v boju za proletarijat in v trpljenju in v zvestobi do svojega prepričanja se je poslovil od nas. Ohranimo mu blag spomin! Ohranimo njegovo značajnost in stanovitnost! Nekaj žalostink je ob krsti zapel delavski pevski zbor.

**Pevsko društvo »Cankar«** položi v nedeljo dne 17. t. m. ob 11. uri dop. na grob našemu velikemu raziskovalcu resnice, pisatelju in dramatik Ivanu Cankarju venec, ter obenem zapoje dve žalostinki ob obletnici njegove smrti.

**Glasbena Matica v Ljubljani** praznuje te dni 15., 16., 17., 18. in 19. t. m. svojo petdesetletnico ustanovitve. Glasbena Matica je eden najznamenitejših kulturnih zavodov.

**Dra Šušteršiča svare Orjunaši.** Orjunaši so močni, dokler jih Pribičevič moralno podpira. Ako pride nov režim, jih najbrže ne bo več, ker niso potrebni. Takozvani »državi nevarni« elementi pri nas ni, ker kolikor je nam znano, so vse stranke za edinstveno državo. Glede oblike in ustave pa sme imeti vsak svoje mnenje, kdor hoče napredek.

**Socialistična zmaga pri občinskih volitvah v Mežiški dolini** je si-jajen dokaz, da so koroški sodrugi storili svojo dolžnost. V Črni so dobili 265 glasov (16 mandatov), nasprotniki pa 146 glasov (9 mandatov). O Guštanju so dobili socialisti 167 glasov (14 mandatov), nasprotniki 41 glasov (3 mandate). V Dravogradu pa so dobili socialisti 86 glasov (10 mandatov).

**Glavni radniški savez v Bulgariji** je obvestil glavni radniški savez Jugoslavije, da imajo v Bulgariji veliko brezposelnost. Obenem pripominja glavni tajnik Jurij Dimitrov, da prihaja tja mnogo delavcev iz Mažarske, Čehoslovaške in Jugoslavije, ter iščejo dela in povečavajo brezposelnost, brezposelni delavci pa prihajajo v breme bulgarskim strokovnim organizacijam. Zlasti je velika brezposelnost v kovinski, lesni in stavbinski industriji, in ravno za te stroke dohaja največ delavcev v Bulgarijo. Delavstvo navedenih strok naj blagohotno upošteva razmere v Bulgariji in naj ne potuje tja.

**Osrednja knjižnica »Svobode« v Ljubljani,** Zidovska ul. 1, I. nadstr. (nad drogerijo A. Kanc) je odprta vsaki dan od 5. do 7. zvečer in vsako nedeljo od 10. do 12. dopoldne. Vse delavstvo opozarjamo, da pridno poseča svojo knjižnico, ki nudi vsem veliko izbiro dobrih knjig. Posebno povdarjamo zelo bogat slovenski kakor tudi nemški poučno-znanstveni oddelk, ki obsega nad tisoč socialno-političnih in naravoslovnih spisov. — V izobrazbi je moč.

**Ne vmešavajte se v vojaške intervencije.** Policijsko ravnatelj-

stvo svari občinstvo, da se ne umešava v nastope častnikov pred vojniki, ki jih zaradi kakršnekoli ne-discipline ali kršitve reda ustavlja in pozivajo na red, ker se proti vsem takim prestopkom strogo postopa.

Predavanje o zadružnem gospodarstvu se vrši dne 18. decembra ob 8. uri zvečer v dvorani gostilne pri Poljšaku. K obilni udeležbi vabi člane, kakor tudi njih prijatelje in znanke **Krajevni odbor** Konzumnega društva za Slovenijo, prodajalna Vodmat.

Ljubljanski mizarji prirede tudi letos svoj običajni Silvestrov večer v hotelu Tivoli. Pričetek večera bo pa letos že ob 6. zvečer.

Odgovorni urednik Franc Gogala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnika nasledniki.

**Kar je res, je res!**

Testenine

**„PEKATETE“**

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene.

**Zahtevajte jih pri trgovcih!**

# Konsumno društvo za Slovenijo Ljubljana

Poštni predal šte. 13.

Telefon Inter. šte. 178

Pošt. ček. rač. št. 10 532

Brzoi. „Rodes“ Ljubljana

## Hranilni oddelek

naznaja, da je s **1. novembrom 1922.**

**zvišal obresti** in sicer

|                                       |            |
|---------------------------------------|------------|
| za navadne hranilne vloge na          | <b>6%</b>  |
| za vloge proti četrtletni odpovedi na | <b>6½%</b> |
| za vloge proti polletni odpovedi na   | <b>7%</b>  |

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrage!  
**Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!**

## Zahvala.

Za obilne dokaze izrednega sočutja ob nenadni smrti našega preljubega soproga oziroma očeta

**Karola Kordeliča**

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo se najsrčneje zahvalujemo. Posebna hvala gg. pevcem, članom čevljarske zadrage, vsem prijateljem in tovarišem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, g. poslancu Kopaču za njegov sočuten nagrobni govor ter darovalcem cvetja.

Prejmite vsi našo najglobokejšo zahvalo.

**Žalujoči ostali.**

## Zimska sezona!

Lastni izdelki - - Manufaktura - - Moda - - Konfekcija

**Drago Schwab**

Ljubljana, Dvorni trg št. 3

priporoča specialno sezonske izdelke, kakor zimske suknje, raglane, modne in športne obleke, usnjene suknjiče in raglane (za avtomobiliste), čepice, zimsko perilo i. t. d. i. t. d.

Izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

## Kaj si beliš glavo!

kaj bi kupil svojim dragim za **Božič**  
in **ново leto**; prazna skrb, pojd k

**JOSIP PETELINC-U**

**LJUBLJANA, Sv. Petra nasip šte. 7.**

Tam dobiš vse, kar je koristnega za dom in obrt.

Prikljubljene in povsod zahtevane šivalne stroje

„GRITZNER“ v veliki izbiri za domačo in obrtno

rabo. Vse potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje

in sedlarje, galanterijsko, modno in toaletno

blago, po zmerni ceni na **velike in malo.**

## Primerna darila za Božič

so tudi **ČEVLJI**

ki se dobijo v vseh velikostih in raznih oblikah po znatno znižanih cenah od preproste do najfineše izpeljave pri tridki

**Ant. Krisper**

Mestni trg 23 (nasproti rotovžu)

|          |                   |                    |
|----------|-------------------|--------------------|
| in sicer | otroški . . . . . | od Din 25 — naprej |
|          | ženski . . . . .  | » » 100 — »        |
|          | moški . . . . .   | » » 140 — »        |

hišni čevlji in gamaše razne kakovosti po najnižjih cenah.

„Pri nizki ceni“

Pri nizki ceni“

**IGNAC ŽARGI**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 3.

Priporoča veliko zalogo raznega perila posebno **zimskih potrebščin**, jopic, hlač, rokavic, nogavic, otroških volnenih oblek, kopic itd. **po znižanih cenah**, posebno priporočljivo za božična in novoletna darila.

## Svinjske kože!

**kupuje po najvišjih cenah**  
**TOVARNA USNJA „INDUS“ D. D.**

Ia to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov po 35 K za kg,

Ila to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože po 18 K za kg, od hrvaških in ogrskih prašičev po 12 K za kg.

Kože se sprejemajo v znanem skladišču

**Karl Pollak, Ljubljana,**

**Dunajska cesta šte. 23.**